

Nyhet:
**Tvångs-
medicinerad
på valdagen**

CIRKUS-
DIREKTÖR
TROLLE
RHODIN:

*»Jag
behöver
inte gömma
mig längre«*

MER AV:
**Läsarnas
dikter**

Ska det vara lagkrav på mötesplatser?

FOTO: KARIN BOO

Aret är 2026 och vi är många som försöker prata med lugna, sakliga röster om den fattigdom som drabbar personer med allvarlig psykisk ohälsa i Sverige idag. Redan i höstas uppmärksammade medlems-tidningen Revansch att ekonomisk otrygghet är ett stort problem för många medlemmar i RSMH. En större andel av personer med behov av psykiatrisk vård har ångest över privatekonomin, jämfört med övriga befolkningen. Har du skulder är risken större för självmord. Våra intervjuer och otaliga berättelser visar dessutom att när maskorna är stora i ditt privatekonomiska skyddsnät är risken stor att du inte heller fångas upp av välfärdssystemen. Frågan är vilket parti som ska inse det kontraproduktiva i att alltför låga ersättningar i aktivitets- och sjukersättningarna sätter livsfarliga käppar i återhämtningens hjul?

Nu publicerar vi en ny undersökning bland riksdagspartierna om lokala mötesplatser. Ska det lagstadgas om träffpunkter dit man kan gå utan krav, där vinsten är gemenskap och möjlighet att möta andra som också har erfarenhet av sociala problem och psykisk ohälsa?

Läs också om två medlemmar i RSMH som engagerat sig i parti-politiken. De berättar om sina hjärtefrågor och resonerar kring frågan om vi behöver fler politiker med egen erfarenhet av peri-oder av psykisk ohälsa – något som jag verkligen förespråkar.

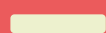
I porträttet möter du cirkusdirektören Trolle Rhodin, och missa inte sidorna med läsarnas dikter och insändare. God läsning!

/ Anna Morin, chefredaktör

JUST NU:

Förbundet Funktionärts lista över vad som behövs i skolan. Man vill ha mindre klasser, ökad specialpedagogisk kompetens, elevhälsa och inkluderande lärmiljöer.

Regeringens förslag på ny skollag. Straff och minskad dialog med elever strider mot principen om en inkluderande skola, Barnkonventionen och Funktionsrättskonventionen.

VAD VILL DU LÄSA OM I REVANSCH?
Skriv till mig: revansch@rsmh.se

HEJ MEDARBETARE – SARA-MÄRTA HÖGLUND!

Medverkan i detta nummer: Har tagit initiativ till ett samarbete mellan fyra tidningar och en podd inför valet, bland annat med en gemensam enkät till riksdagspartierna. Samarbetar gör *Revansch*, *Alkohol & Narkotika*, tidskriften *SocialPolitik*, gatutidningen *Faktum* samt *Radio Totalnormal*.

Sysselsättning: Chefredaktör *Alkohol & Narkotika*.

Hobbyer: Med mål att bli en supersnabb längdskidåkare i vinter har jag börjat träna på gym.

Erfarenhet av psykisk ohälsa: Oro har varit min följeslagare genom livet, det är först i vuxen ålder jag förstått att det inte ser ut så för alla.

Det bästa med Revansch: Att så många olika erfarenheter och röster får ta plats. En annan sak som gör Revansch till en riktigt tung aktör är samhällsperspektivet.

FOTO: PRIVAT

ÅRGÅNG 46
Revansch utkommer med fyra nummer per år och ges ut av Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH.

Pris: 70 SEK
Adress:
Revansch, RSMH
Bellmansgatan 30
118 47 Stockholm
Telefon:
08-12 00 80 40
E-post:
revansch@rsmh.se
Hemsida:
www.tidningenrevansch.se

Chefredaktör & ansvarig utgivare:
Anna Morin
070-420 82 50
Korrektur:
Gabriella Kern
Layout:
Malin Ringsby
Repro:
Torndahl
Omslagsfoto:
Brazil Jack
Redaktionsråd:
Khai Chau, Jan-Olof Forsén, Céline Henriksson, Jonas Lindman, Sara Rooth, Peter Sundström & en anonym.

Tryck:
Trydells, Laholm
ISSN:
0283-7587

För ej beställt material ansvaras inte.

Prenumerationsärenden:
revansch@rsmh.se
Organisationer och juridiska personer kan prenumerera. Pris: 250 kronor/år. Medlemmar och månads-givare får tidningen gratis.

Revansch finns som inläst tidning och går att beställa på punktskrift.

Nästa nummer av Revansch kommer 28 september 2026.

Hälsa och ekonomi i fokus inför valet

Inför valet kommer RSMH fokusera på privatekonomi för personer med psykisk ohälsa. Föreningen lyfter sambanden mellan psykisk, social och ekonomisk hälsa. RSMH kommer kampanja tillsammans med Mind och paraply-organisationen NSPH.

Alla kan inte spara.

FOTO: PIXABAY

Lantern på Trelleborgs Sjöfartsmuseum.

FOTO: ANNA MORIN

Sommartips!

Det bubblar, pyser och smäller. I Sverige finns över 1500 arbetslivsmuseer på platser där det funnits en aktiv järnväg, skola, sjukhus, tryckeri eller annan verksamhet. De drivs främst av ideella krafter. På sommaren brukar de ha öppet, och en del museum har låg eller frivillig inträdesavgift. Läs mer hos Arbetslivsmuseernas samarbetsråd: arbetsam.com

»*Psykisk ohälsa nämns inte en enda gång i regeringens vårbudget, vilket är olyckligt givet att det är en av vår tids största folkhälsoutmaningar.*«

Conny Allaskog, ordförande för NSPH, i mitten av april 2026.

FOTO: PIXABAY

Revansch ökar tillgängligheten!

Är du en av dem som lyssnar på Revansch? Nu kan du som läser punktskrift även prenumerera på innehållsförteckningen till Revansch via MTM, Myndigheten för tillgängliga medier. Sedan beställer du önskade artiklar på punktskrift.

Vid frågor, kontakta Punktskrifts- och prenumerationservice hos MTM, telefonnummer: 040 653 27 20. Telefontid: måndag till fredag klockan 9–11 och 13–14.

INNEHÅLL I DETTA NUMMER:

Redaktören har ordet	2
Kort & gott	3
Nyheter	4
Porträttet	6
Valspecial 2026:	
RSMH-medlemmarnas viktigaste valfrågor	10

FOTO: FIALOTTA BRATT

Kultur	15
Dikter	17
Föreningsliv	18
Debatt & Insändare	20
Från förbundet	22
Korsord	23
Kommande kvartal	24

Linda tvångsmedicinerades på valdagen

Två dagar före EU-valet 2024 tvångsmedicinerades Linda Andersson i psykiatri. Hon fick skjuts till vallokalen och röstade med läkemedel i blodet.
– Jag är betrodd att rösta men får inte bestämma över min kropp, säger Linda.

Våren 2024 var Linda Andersson allvarligt stressad på grund av konflikter på jobbet, och orolig över att närminnet svek. Hon ställde en timer för att komma ihåg att vända pannkakorna i stekpannan.

När hon sökte sig till Vårdcentralen hänvisade de till psykiatri. De kopplade samman Lindas stress med hennes schizofrenidiagnos, även när hon själv berättade att det var jobbsituationen som tog på krafterna.

MÅR BÄTTRE UTAN PSYKOFARMAKA
 Tidigare hade Linda slutat med psykofarmaka och trivdes med det. Att slippa

olika biverkningar gjorde livet lättare och måendet bättre.

Under våren 2024 eskalerade konflikter på Lindas arbetsplats. Arbetsmiljön försämrades, vilket var något som hon mådde dåligt av. När hon frivilligt sökte vård på psykakuten i juni samma år ville Linda ha hjälp med stress och minnesproblem.

Hon efterfrågade alternativ till läkemedel, men personalen ifrågasatte det. Efter någon dag blev Linda tvångsmedicinerad. På valdagen till Europaparlamentet skjutsades hon till vallokalen med neuroleptika, det vill säga antipsykotisk medicin, i blodet.

– Jag är betrodd att rösta i EU-valet men jag får inte bestämma över min egen kropp, och jag får inte heller bestämma vilken behandling jag får i psykiatri, kommenterar Linda.

Även dagen efter valdagen, den 10 juni 2024, fick hon medicin mot sin vilja.

Påverkade medicinen hur du röstade?
 – Nej. Jag hade gjort SVT:s valkompass, om vad som var viktigt för en. Så jag visste redan vad jag skulle rösta på.

Hur känns det inför årets val till riksdagen, region och kommun?
 – Med tanke på det som har hänt så kommer jag nog ställa frågor om vården i valstugorna. Och jag gissar att de som står där kanske inte kommer kunna svara på mina frågor, men de kanske kan hänvisa. För jag är ju intresserad av hur regionen exempelvis tänker kring det som har hänt mig, säger Linda.

ALLA HAR RÄTT ATT RÖSTA
 Linda berättar att hon ett tag var osäker på om hon skulle få rösta i EU-valet, eftersom hon var tvångsvårdad och inte fick gå ut på egen hand.

På frågor från Revansch om hur Region Östergötland hanterar höstens val svarar

presstjänsten att patienter i heldygnsvården kan rösta på sjukhuset. Då ska personal följa med om så önskas.

Psykiatri i Östergötland har ingen särskild policy eller instruktion för psykiatri, eller särskilt stöd för den som söker vård, som har med allmänna val att göra.

»LYSSNA PÅ PATIENTEN«
 Linda Andersson betonar att hon inte är emot läkemedel i alla situationer.

– Jag tycker att det är jätteviktigt att lyssna på patienten. Jag har till exempel en vän som vill ta medicin för han inte mår bra annars. Så jag säger inte att man inte ska ta medicin, men att man förhoppningsvis själv vet bäst vad som är bra för en.

Linda Andersson har aktiverat sig på en rad olika sätt för att bearbeta chocken över tvångsmedicineringarna som hon utsatts för flera gånger i psykiatri. Både nu i 50-årsåldern och tidigare livet när hon var strax över 30 år och fick sin diagnos.

Hon är medlem i RSMH och Schizofreniförbundet, och undersöker om hon kan få ett nytt läkarutlåtande, en second opinion, om schizofrenin. Hon har stöd av personligt ombud i Linköping och har begärt ut sina journaler.

FÅR HJÄLP FRÅN FÖRETAGSHÄLSOVÅRDEN
 RSMH Norrköping planerar en skrivarkurs som Linda Andersson anmält sig till. Hon filar på en text om sina upplevelser och en debattartikel för att påverka politiken.

– Nu har jag fått KBT för stressen på jobbet genom företagshälsovården, i och med att jag förvärvsarbetar. Företagshälsovården ägnar sig däremot inte åt behandling av minnesproblem, säger Linda Andersson och fortsätter:

– Så om jag får problem med närminnet igen, vad gör jag då? Jag vill inte ha neuroleptika för det.

BOKEN BÄLTAD VINNER INTERNATIONELLT PRIS

Svenska läkaren Maria Ingström vinner internationellt bokpris för *Bältad*, en bok om hennes upplevelser som patient i psykiatrisk tvångsvård. *Independent Press Award 2026* i New York City har utsett *Bältad* till bästa internationella bok i kategorin psykiatri och psykologi.

Maria Ingström är läkaren som själv blev patient. I *Bältad* berättar hon om sin resa genom psykos och tvångsvård – och om upplevelsen av att bli bältad inom psykiatri i Sverige. »Den heter ju *Bältad*, och jag känner väldigt starkt att det är något vi måste sluta göra mot människor. Ingen ska behöva bli utsatt för det trauma som jag blev«, sa Maria Ingström i en intervju i Revansch från 2025.

Den engelska utgåvan har titeln: *Restrained – A Journey Through Psychosis as a Doctor and the Search for Compassionate Care*.

STUDERA MED SJUK- OCH AKTIVITETERSÄTTNING

Möjligheterna att ha vilande aktivitetsersättning vid studier utökas från 6 till 12 månader. Man ska också kunna studera på deltid och ha ersättningen delvis vilande. Tidigare har man bara kunnat ha helt vilande ersättning, oavsett studietakt. Ändringarna träder i kraft 1 juli 2026.

BRANDKÅREN SAKNAR OFTA ARBETE MOT PSYKISK OHÄLSA

Kommunal räddningstjänst saknar på många håll ett systematiskt och enhetligt arbetssätt för att förebygga arbetsrelaterad psykisk ohälsa. Det visar en ny kartläggning från Myndigheten för civilt försvar. Räddningstjänsten omfattar brandkåren och funktioner som ansvarar för trafikolyckor, vattenlivräddning med mera.

Källa: Myndigheten för civilt försvar.

MINISTRAR SPRIDER FÖRDOMAR OM BIDRAG INFÖR BESLUT

Ministrar sprider faktafel och fördomar när de presenterar förändringar i försörjningsstödet inför beslut i riksdagen. Det visar en granskning från tidningen Syre. Särskilt beskrivningar av att »bidragsberoende« skulle orsaka kriminalitet väcker stark kritik från forskare. Tillsammans målar dessa påståenden upp fördomsfulla bilder av människor med försörjningsstöd, konstaterar forskare som tagit del av materialet. Även Annika Sundén, vice ordförande för myndigheten Finanspolitiska rådet, håller med. Hon kommenterar granskningen såhär: »Om man tittar på alla regeringens citat här, så skulle jag säga att de inte ger en rättvisande bild«.

STOCKHOLM: LÄTTARE ATT BEHÅLLA BÅDE FÖRSÖRJNINGSSTÖD OCH LITEN LÖN

Människor i utsatthet i Stockholm ska få tjäna pengar på tillfälliga jobb utan att bli av med försörjningsstödet. Det rapporterar tidskriften *SocialPolitik*. Stockholms stads socialnämnd har beslutat att ta fram nya riktlinjer för den som söker försörjningsstöd. Någon vecka efter den 15 juni 2026 införs undantag för vissa inkomster som inte ska reducera stödet. Det kommer gälla habiliteringsersättning, lärlingsersättning samt »vissa andra inkomster« och då »om det finns särskilda skäl«.

Undantag som nämns är arbete i en förening och jobb med inkluderande syften. Till exempel försäljare av gatutidning, stadsvandringar som görs av personer med erfarenhet av hemlöshet, medverkan i brukarråd och forskningsstudier som samlar erfarenheter från personer som lever eller levit i social och ekonomisk utsatthet. Stockholms stad har tidigare haft regler som ansåg alltför krångliga.

Även den som är utsatt för tvångsvård har rätt att rösta.

ANNA MORIN

Mer journalistik om samhälle och psykisk hälsa hittar du på
www.tidningenrevansch.se

FÖLJ OSS OCKSÅ I SOCIALA MEDIER:
Facebook: [rsmh.se](https://www.facebook.com/rsmh.se)
Instagram: [rsmh.se](https://www.instagram.com/rsmh.se)
LinkedIn: [/company/rsmh](https://www.linkedin.com/company/rsmh)

CIRKUSDIREKTÖREN
TROLLE RHODIN:

»Jag hjälper andra genom att vara mig själv«

Med åren har Trolle Rhodin börjat se det som legat utanför spotlighten: känslan av att vara dömd av sin omgivning, sorgen efter lillebror Max, att tala tyst om att bo i vagn och vara rom. Han närmar sig 40 år och konstaterar att även en cirkusdirektör kan behöva prata om sig själv ibland.

TEXT: ANNA MORIN • FOTO: BRAZIL JACK

Musiken drar igång i det stora cirkustältet och publiken tystnar. I mitten av manegen står cirkusdirektören och fångar allas uppmärksamhet. Alltid stiltigt klädd i en svart eller röd jacka med gulddetaljer som ett skyddande skal. Svart kajal som ramar in de gnistrande ögonen. Trolle Rhodin har fullt fokus på att bibehålla den magiska stämningen, trollbinda publiken och samla ensemblen till osannolika prestationer. Nu börjar det!

KÄNDE SIG DÖMD I SKOLAN

De yngsta barnen i cirkustältet sträcker

på ryggen för att se vad trollkarlen sysslar med.

När Trolle växte upp så kunde han och klasskompisarna skynda hem en vända på rasten för att klappa elefanten.

Han och lillebror Max gick i vanlig skola. När det var tid för turné så åkte barnen efter och umgicks med familjen bara på helgerna. Det var inte en enkel kombination. Trolle suckar när han tänker på det.

– Skolan var en väldigt svår period för mig. Det var ett ställe där man inte kunde vara sig själv. Jag kände att jag hela tiden behövde tänka på hur jag såg ut, hur jag pratade och hur jag klädde mig.

Men det var inte så att det saknades vänliga själar.

– Samtidigt såg vuxna på mig med kärlek, oftast. De tyckte att jag kom från en värld som var helt fantastisk, och många lärare respekterade det vi gjorde som konstnärer. Men det var väldigt svårt att växa upp i två olika världar.

Han pratar om känslan av att bli dömd av omvärlden. Även om det inte sades rakt ut så var det som räknades som »vanligt« klasskompisarnas liv och skolans värld.

Idag säger Trolle att han sällan tänker tillbaka.

– Jag har förträngt många saker och ►

FAKTA: TROLLE RHODIN

Född: 1988.

Sysselsättning:
Cirkusdirektör.

Aktuell med: Cirkus Brazil Jacks turné från Landskrona till Kiruna under vår och sommar 2026.

► barndomsminnen. Det vet jag för att ibland händer det saker som gör att man påminns, och då är det något som tillhör en period i livet som varit jobbig.

TIDIGT ANSVAR FÖR EN CIRKUS

Det doftar veganska popcorn. Det finns däremot ingen lukt av elefant på Brazil Jack längre. Cirkusen vill hänga med i sin samtid och är djurfria.

När han tittar i backspegeln tycker Trolle Rhodin att det varit bättre om det funnits ett alternativ till den vanliga skolan. Han framhåller att familjer från andra länder på cirkusen har hemskolning och att borde finnas något sådant även för svenska barn. Att det vore bättre om barnen både fick lära sig skolämnen och samtidigt spendera dagarna med cirkusen.

Genom att öva med sin omgivning lär sig barnen på cirkus en rad olika saker, som musikinstrument, kroppskontroll, språk och i Trolles fall även ledarskap.

– Jag har haft en musikalisk uppväxt och fått lära mig många instrument. Sen lekte vi som barn samtidigt som akrobaterna tränade och då fick man lära sig deras konster också.

På mammas sida är Trolle Rhodin elfte generationen i en cirkusfamilj, och på pappas sida är han den fjärde ledaren för cirkusen liksom hans farfars far, farfar och far före honom. Processen att bli cirkusdirektör började efter skolan för Trolle, och han tog över ansvaret tidigt.

INTRESSE FÖR ANDRA MÄNNISKOR

I manegen drar scenarbetarna fram ett sju meter långt kanonrör. När den mänskliga kanonkulan flyger i luften från ena sidan tältet, ja, då måste mattan fram på den andra sidan.

Som cirkusdirektör jobbar Trolle Rhodin utöver scenkonst med logistik och organisation. Lastbilar ska rulla, människor och material finnas på plats när föreställningen börjar.

Att bo och leva på cirkus väckte en nyfikenhet hos Trolle, och han regerade som ung med att samla på sig kunskap om sin omgivning och sina medmänniskor.

– Min uppväxt gjorde att jag byggde upp ett intresse för andra människor. Jag märkte att jag var annorlunda. Då

Trolle Rhodin lärde sig vitt skilda saker under uppväxten på cirkus. Här blåser han eld.

ville jag lära mig hur alla andra var. Det var intressant att få lära sig om andra kulturer och andras sätt att leva på, säger Trolle Rhodin.

KÄNSLORNA FICK VÄNTA

En clown viker sig dubbel av skratt, i nästa stund gråter han så tårarna sprutar, hur ska det sluta?

Trolle växte upp tillsammans med lillebror Max, som började må riktigt dåligt i tonåren. När syskonen båda var strax över 20 år begick Max självmord. Trolle beskriver att livet gick i hög hastighet efter det, som vanligt. Han fanns där för sina föräldrar och omgivningen och cirkusen och det fanns inte tid att sörja. Känslorna fick stå tillbaka.

Med tiden har han hittat ett förhållningssätt till förlusten.

– Jag tänker att det som min bror gjorde med sig själv, det gjorde han för att han inte mådde bra. Han led ju. Att veta att

hans själ mår bättre där han är idag, det får mig att känna lugn på något sätt. Det tankesättet har fått mig att gå vidare när det gäller Max. Jag tänker att han har frid.

Är du religiös?

– Jag har alltid trott på en kraft utöver oss, något som är mer än oss som människor. Jag har alltid varit troende på det sättet. Aldrig till en överdrift men alltid troende. Och på något sätt så känner man ju den kraften, att den finns med en när man har det svårt, svarar Trolle.

SPRÅK ÄR KARAKTÄR OCH KULTUR

På cirkusen kan knivkastaren vara från Italien, och lindansaren från Kazakstan. Traditionen är att arbeta över gränserna, med människor och artister som har ursprung i olika delar av världen.

Trolle pratar dagligen mängder med språk, och han förklarar att det handlar om mer än ordval.

»Jag har alltid känt att jag inte kunnat prata om att jag bor i vagn och att vi har romskt och resandeblood liksom. Det var något som jag kände att jag behövde gömma. Det beror på det här dömandet från andra, tror jag. Samtidigt har jag alltid haft en stolthet för det vi gör och vår konst.«

– Det har aldrig handlat om att bara lära sig olika språk, utan för mig har det varit så mycket mer. Det har varit kultur, det har varit mentalitet, det har varit sätt att tänka, det har varit attityd och det har varit karaktär. Det är så mycket mer än bara kunskapen om själva språket, säger Trolle Rhodin och fortsätter:

– Det blir som ett litet skådespel, att man spelar en viss karaktär som kan språket. Då blir det enklare att göra mig förstådd.

Världsläget och politik påverkar människors möjligheter att röra sig över gränserna. Trolle Rhodin säger att kriget i Ukraina är märkbart för cirkusen, färre artister från både Ryssland och Ukraina är med än tidigare.

– Det som får mig att bli mest ledsen är att konsten ska behöva ta stryk. Att folk som inte vill något annat än att utöva sin konst ska behöva lida för att man kommer från Ryssland eller Ukraina. Jag blir väldigt ledsen när jag tänker på det, säger Trolle.

»JAG BEHÖVDE INTE GÖMMA MIG LÄNGRE«

För Trolle var en reporters fråga startskottet för att börja samtala och reflektera över livet. Han mötte en journalist från Sydsvenskan efter pandemin och skulle berätta om att Brazil Jack skulle satsa igen. Under intervjun kom frågan om Trolle Rhodin var rom?

– Han som intervjuade mig var rom och resande. Och då kände jag för första gången att jag inte behövde gömma det längre. Han hjälpte mig med det. Jag kände att det är okej att prata om det nu. Efter den artikeln så kom det fler som

kontaktade mig som ville att jag skulle prata om det. Jag kände att jag inte behövde gömma mig längre, säger Trolle Rhodin.

Hur var känslan före intervjun?

– Jag har alltid känt att jag inte kunnat prata om att jag bor i vagn och att vi har romskt och resandeblood liksom. Det var något som jag kände att jag behövde gömma. Det beror på det här dömandet från andra, tror jag. Samtidigt har jag alltid haft en stolthet för det vi gör och vår konst.

SLÄPPTE FRAM MINNEN OCH TANKAR

Musikerna drar igång med ingångsmusiken och publiken klappar med, tillsammans är alla med och bidrar till takten.

När Trolle Rhodin sommarpratade i Sveriges Radio P1 år 2024 blev avsnittet det mest lyssnade i direktsändning. Han berättar att mediemedverkan blivit tillfällen att pausa från alla sysslor och prata om livet.

– Sommarpratet öppnade någonting inom mig. Jag satt i den här studion, pratade och tänkte på att det var flera miljoner som kan få lyssna på detta. Efteråt kände jag att det hade öppnat upp mig och min hjärna så mycket och släppt ut en massa gamla minnen och tankar, säger Trolle och fortsätter:

– Det fick mig att vilja göra det igen. Vilja prata om mig själv, på något sätt. Sedan dess har jag blivit kontaktad av folk och fått hålla föredrag inför lärare och kuratorer. Så det är min egen terapi på något sätt.

VILL GLÄDJA ANDRA

Volymen stiger brutalt i cirkustältet när motorcyklar cirkulerar i en enorm metallboll byggd för ändamålet. Den kallas dödsgloben och farten och riskerna är stora så publiken fascinerar, håller andan och följer varje rörelse.

Cirkusdirektören Trolle Rhodin säger att han mår bra av att glädja andra. Att skapa en magisk värld som inte liknar den vanliga. Han säger att det alltid finns val i livet, även om de är två oönskade alternativ så får man välja den ena och göra det bästa av situationen.

Det som kan få honom att må dåligt är något som Trolle beskriver som negativa energier. När människor bidrar med sådana energier försöker han undvika dem, alternativt finnas på plats och lugna ner situationen. Trolle tycker själv att allt brukar ordna sig runt omkring honom, att han har en förmåga att leda och sprida bra energi.

– Jag kan hjälpa folk bara genom att vara mig själv. Det är en fantastisk egenskap som jag verkligen är glad att jag har.

Summa summarum verkar Trolle vilja närma sig världen med en slags mild auktoritet. Efter att ha känt sig dömd av omgivningen som barn, tryckt undan känslor och länge tigit om sitt ursprung så är läget ett annat idag. Mitt i mangegen finns mattan med ett enormt hjul – symbolen för det romska och de resande. Numera tycker Trolle Rhodin att det är genuint bra att prata om allt som hänt i livet.

– För mig har den här intervjun varit ett samtal med dig. Att sedan tänka på att andra kommer läsa det här och att det kanske till och med hjälper någon – det är ju bara ett plus. ■

FOTO: FIALOTTA BRATT

REVANSCH KARTLÄGGER:

VIKTIGA VALFRÅGOR ENLIGT RSMH:S MEDLEMMAR

Revansch skickade ut frågan i ett medlemsbrev: »Vilka är de viktigaste politiska frågorna tycker du?« Det kom korta och långa svar. Viktiga frågor som återkom i svaren är psykiatri och välfärd, sociala frågor och ekonomisk jämlikhet. Men engagemanget slutade inte där! Utan inbördes ordning presenteras de första svaren på enkäten här:

»Socioekonomisk rättvisa.«

»Vård och äldreomsorg.«

»Psykiatrisk vård behöver rustas upp.«

»Hur får vi med psykisk ohälsa rätt stöd och hjälp? Stoppa bältesläggningar! Hur ska anhöriga till någon som mår dåligt få hjälp?«

»Högerextremismen breder ut sig snabbt och då är det viktigt att fokusera på mänskliga rättigheter i allmänhet, speciellt för HBTQ-personer och personer med funktionsnedsättningar. Vi måste skydda de mest utsatta, det gäller allt från rödlistade djur till människor vars grundläggande rättigheter står på spel.«

»Miljö, ekonomisk jämlikhet, sjukvård.«

»Välfärden, sjukvården och LSS.«

»Att bevara demokratin, öka klimatförbättringsåtgärder och förebygga rasism. Slopa DCA-avtalet och rusta för fred och inte på krig och kärnvapen.«

»Energi, jobb, integration (!), sjukvård, ekonomi, kriminalitet, sociala frågor och välfärd.«

TACK FÖR SVAREN!

Till medlemmar i RSMH: Om du svarar på medlemsbrevets enkät senare så kan det komma med i en senare sammanställning.

FAKTA: VAL I SVERIGE

Val till riksdag, region- och kommunfullmäktige hålls söndag den **13 september 2026**. Du kan rösta från den 26 augusti till och med valdagen. Från utlandet kan du brevrösta redan från den 30 juli. Du kan få hjälp av röstmot-tagarna i lokalen. Om du är sjuk, har en funktionsnedsättning eller av andra skäl inte kan ta dig till en lokal kan du rösta genom ett bud, till exempel en anhörig. Kommunen kan också skicka två röstmottagare hem till dig för att ta emot din röst – det kallas ambulerande röstmottagare.

Källa: Valmyndigheten – hemsida: val.se

FOTO: TAGE OLSIN/CC BY-SA 2.0

Partierna om lagkrav på mötesplatser

RSMH lyfter vikten av att alla ska ha tillgång till en fysisk mötesplats där människor kan vara utan särskilda krav. Ett ställe i varje stad eller område för att kunna återhämta sig från perioder av psykisk ohälsa, och ha gemenskap med andra. I en enkät svarade riksdagspartierna på vad de anser om idén.

Vad tycker de politiska partierna om ett lagkrav på lokala mötesplatser? Moderaterna, Centerpartiet och Socialdemokraterna tycker att det är en dålig idé.

NEJ

NEJ – FÖR LOKALA LÖSNINGAR

»Det är upp till varje kommun eller region om och hur de vill tillgängliga lokaler eller mötesplatser för detta syfte«, svarar Moderaterna.

Centerpartiet kommenterar sitt svar såhär: »Vi tror att mötesplatser för att bryta ensamhet och främja psykisk hälsa spelar stor roll. Vi vill stödja och skapa förutsättningar för civilsamhälle och kommuner att göra detta. Vi vet att förutsättningarna skiljer sig åt mellan Sveriges delar och det behövs därför lokala lösningar snarare än detaljerade lagkrav.«

NEJ – MEN ANSLÅ TILLRÄCKLIGA RESURSER

Socialdemokraterna tycker att »det är tveksamt om mötesplatserna ska regleras i lag«. Samtidigt är partiet starkt för

NEJ

OM ENKÄTEN:

Frågan gällde ett lagkrav på öppna och långsiktigt finansierade mötesplatser för social inkludering, återhämtning från psykisk ohälsa och gemenskap. Enkäten genomfördes i mars 2026. Frågan var en av flera i ett redaktörssamarbete mellan medlemstidningen Revansch, Alkohol & Narkotika, tidskriften SocialPolitik, gatutidningen Faktum samt Radio Totalnormal.

mötesplatser och svarar: »Det är viktigt att det finns platser där människor kan mötas på sina egna villkor. För den som drabbas av psykisk ohälsa är inkludering och gemenskap ofta särskilt viktigt. Det måste finnas tillräckliga resurser för att sådana mötesplatser ska kunna ordnas.«

NJA

KANSKE – BYGG UT DE SOM FINNS

Liberalerna svarar »kanske« på frågan om det ska krävas lokala

mötesplatser. Partiet vill vårda och bygga ut de platser som finns idag, och skriver: »Det behövs fler åtgärder för att möta den psykiska ohälsan i samhället. Existerande mötesplatser är viktiga sådana och fler behövs«.

Sverigedemokraterna svarar också kanske med tillägget att det »måste genomföras på lokal nivå utifrån rådande förutsättningar«. ►

FOTO: ANNA MORIN

Småprat i möteslokalen hos RSMH Falköping. Föreningen har ett IOP-avtal med kommunen.

► **KANSKE – MED KRAV PÅ IOP**

Miljöpartiet svarar också kanske, men är samtidigt positiva till ett lagkrav så länge det syftar till att skapa avtal med föreningslivet som kan ansvara för mötesplatsen. Miljöpartiet skriver: »Att införa ett lagkrav om dessa mötesplatser istället för att på årsbasis budgetera, skulle kunna vara ett bra alternativ. Men då är det avgörande att reserverade kontrakt till civilsamhällesorganisationer eller idéburet offentligt partnerskap (IOP) tillämpas på en del av denna verksamhet. Annars riskerar viktiga etablerade mötesplatser som civilsamhället står för idag att försvinna.«

NJA

JA – TILL ETT TYDLIGT ANSVAR

Vänsterpartiet tycker att det är en bra idé att ha ett lagkrav på mötesplatser för gemenskap och återhämtning från psykisk ohälsa. Partiet uppger Fontänhuset som ett bra exempel. Vänstern skriver: »Mötesplatser som är

öppna och långsiktigt finansierade kan spela en viktig roll för återhämtning och social inkludering, och därför bör det finnas ett tydligt offentligt ansvar för att de finns och fungerar«.

Kristdemokraterna säger också ja och vill framhålla det som KD tillsammans med övriga partier i regeringen genomfört. Sådär skriver man: »Totalt har de statliga medlen som går till civilsamhällesinsatser inom psykisk hälsa ökat.«

ANNA MORIN

OM MÖTESPLATSER:

Idag finns det för invånare i vissa kommuner, men inte andra. Mötesplatserna kan vara föreningsdrivna, ofta med stöd av kommun eller region, eller i form av en kommunal träffpunkt. När platsen inte är långsiktigt finansierad, kan situationen bli svajig och otrygg för den som behöver en ökad stabilitet i tillvaron.

RSMH vill ha öppna mötesplatser i varje kommun

Ofrivillig ensamhet bidrar till psykisk ohälsa, försämrad livskvalitet och ökade vårdbehov. Människor behöver sammanhang och mötesplatser för gemenskap.

RSMH KRÄVER:

- Lagkrav på kommuner att erbjuda öppna och långsiktigt finansierade mötesplatser för social inkludering, återhämtning och gemenskap. Platser där människor kan känna sig trygga, delta och utvecklas.
- Att den nationella strategin för att motverka ofrivillig ensamhet får en tydlig ansvarsfördelning och finansiering.
- Att civilsamhället – inklusive RSMH:s föreningar – ges förutsättningar att bidra genom sitt arbete med sammanhang för gemenskap och stöd genom ökade långsiktiga resurser och en erkänd roll, men att huvudansvaret ligger på det offentliga.

Källa: RSMH 2025, rapporten Mat eller medicin?

Eva och Anneli är engagerade på två håll

Det är valår, kampanjerna är i full gång och mycket står på spel. I landets kommuner finns det gott om fritidspolitiker som engagerar sig i olika partier. Revansch intervjuade två RSMH-medlemmar som båda har ett dubbelt engagemang – som ordförande i en av RSMH:s lokalföreningar och aktiva i kommunpolitiken. Bakgrunden skiljer sig åt då Eva Holmberg-Herrström redan är socialdemokratisk politiker i Trelleborg, medan Anneli Rosenqvist nyss gått med i Kristdemokraterna och står på valsedeln i Hultsfred för första gången.

Eva kämpar mot fattigdom och bristande inflytande

Eva Holmberg-Herrström är ordförande i RSMH Trelleborg och politiskt aktiv i Socialdemokraterna Trelleborg. »Att de politiska högerkrafterna börjar få fäste är skrämmande. Det kan bli mycket negativt inflytande för våra medlemmar i RSMH«, säger Eva.

Hennes hjärtefrågor inför valet är fattigdomen och gruppens bristande inflytande i den demokratiska processen. Hon berättar att FN var i Sverige i fjol och utvärderade hur landet följer konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. – FN var chockade av att Sverige håller gruppen med sjukersättning i fattigdom. Det reella värdet har inte höjts sedan 1994, utan har bara uppgraderats lite varje år.

Eva lyfter också fram att det är viktigt att personer med funktionsnedsättning får ha inflytande och delta i demokratiska verksamheter som studiecirklar, föreningar och andra organisationer.

– Att det finns ett tak på att engagera sig högst fem timmar i veckan är helt okänt. Kan man vara aktiv sex timmar så menar de att man ska ut och arbeta. Har du en diagnos så är det beroende på dagsformen hur mycket du orkar jobba. Man tar bort försörjningen för människor,

och det blir ett sätt att hålla dem utanför den demokratiska processen.

Eva Holmberg-Herrström är ersättare i styrelsen för Socialdemokraterna Trelleborg, och revisionens ordförande i Trelleborgs kommun. Hon tycker att hennes engagemang och åsikter når ut till andra politiker.

– I mitt parti har jag påverkat och lyft fram de här frågorna så mycket jag kan. Och jag är inte rädd för att debattera med andra partier heller. Men jag känner att mitt partis värderingar om människors lika värde och rättigheter inte finns i alla partier.

När det kommer till RSMH och ditt engagemang, vad har du för tankar inför valet?

– Jag tycker att vårt riksförbund är alldeles för svagt när det gäller att gå ut och ta debatt. Bland annat om våra medlemmars ekonomiska situation. Prishöjningarna för medicin och så vidare.

Tycker du att det behövs fler politiker med erfarenhet av psykisk ohälsa?

– Det beror på i vilket tillstånd man är i sin sjukdom. Jag tycker inte att folk som är aktivt sjuka ska jobba som politiker. Det är för tufft. Det är inte bra om du

FOTO: DAN PAXER

missar ett möte för att du inte orkar. Det är inte fel om du har någon sorts erfarenhet, men om det ska vara egen eller som anhängig vet jag inte.

Däremot tycker hon att man ska ha referensgrupper som har ett inflytande på politiken.

– Du kanske inte ska vara aktiv i någon politisk nämnd, men du kan gott vara aktiv i ett parti eller en referensgrupp till kommunpolitiker. Precis som det finns ungdoms- och pensionärsgrupper, säger Eva Holmberg-Herrström.

PETER SUNDSTRÖM

Anneli brinner för vården och för arbete efter förmåga

I fjol var Anneli Rosenqvist med och startade RSMH Hultsfred, och valdes till ordförande i lokalföreningen. Hon har också gått med i Kristdemokraterna och kandiderar till kommunfullmäktige.

Det är valår. Hur känns det, nu när du blivit partipolitiskt aktiv?

– Jag tycker det känns bra. Jag gör mycket för andra människor, och ser att många mår dåligt. Jag tänker både på människor som mår psykiskt dåligt och de äldre. Jag hörde precis om en som sökte plats på äldreboende för sin pappa som behöver det, men då var pappan inte »tillräckligt dålig«. Vad är det för syn på människan?

Vad kan och bör RSMH göra, både lokalt och nationellt?

– Jag tycker frågan om arbete är viktig. Det är många i min ålder som har svårt att få jobb, och det blir inte bättre av att man ha en psykisk åkomma. Jag vill ju ha ett jobb på deltid, och så har jag sjukersättning deltid. Jag tycker också att det är hemskt att den som har psykiska problem inte får hjälp av vården för fysiska problem, allt som händer beror inte på att man har en psykiatrisk diagnos.

FOTO: HANS ANDERSSON

»Det vore bra om det satt någon i regeringen som har mått psykiskt dåligt, som har erfarenhet av att vara arbetslös och att kämpa.«

Kan RSMH göra skillnad i kommunen?

– Ja, men det hoppas jag ju. Det är också upp till varje lokalförening. Man måste hitta någon som brinner för det här.

Vilka är dina hjärtefrågor?

– Jag tycker att friskvård är viktigt för att förebygga sjukdomar. I RSMH i Hultsfred håller jag föreläsningar och vi har mycket friskvård där vi gör saker tillsammans, mot ensamhet. Alla kan

röra på sig och vi har tänkt att ha meditation i skogen. Det är viktigt att det är gratis.

– Jag tycker det ska finnas någon för den som är inlagd i psykiatri. Att ha en människa där som tar med en ut för att göra saker, som att styrketräna, gå och simma och gå i skogen. Det är en viktig fråga. Och så månar jag om de äldre, och människor med funktionsnedsättning, att vi ska ha arbete.

Tycker du att det behövs fler politiker med erfarenhet av psykisk ohälsa?

– De tycker jag. Det vore bra om det satt någon i regeringen som har mått psykiskt dåligt, och har en diagnos eller så. Någon som även har erfarenhet av att vara arbetslös och att kämpa. Jag har sjukersättning på 50 procent och det är inte guld och gröna skogar, säger Anneli Rosenqvist.

ANNA MORIN

Perspektiv på Lillhagenmålarna

Utställningen »Lillhagen i färg« på Göteborgs stadsmuseum visar Lillhagenmålarnas alster. Men den berättar också om en unik studieverksamhet, uppbyggd med en stark tro på människan. Anna Morin från medlemstidningen Revansch går på konstmuseum tillsammans med Catrine Ryberg från RSMH Mölndal.

På ön Hisingen i Göteborg låg Lillhagens mentalsjukhus i många decennier under 1900-talet. Det som var unikt på Lillhagen var den enormt stora studieverksamheten.

Det var folkbildning med professionella ledare som lät deltagarna, patienterna, lära sig nytt och skapa efter eget huvud. Det tog fart ordentligt när man anställde verksamhetsledare Eva White 1963.

– Man ska ha stor respekt för allt som har hänt inom psykiatri med tvångsvård och hemska metoder. Det tar vi upp i texten här också, men i utställningen väljer vi att fokusera på det kreativa, säger Caroline Mårtensson, utställningsproducent på Göteborgs stadsmuseum, och fortsätter:

– För Eva White och hennes rörelser handlar det ju verkligen om att se det friska i människan. Att arbeta kravlöst och utvecklande med en tro på människan.

BILDNINGENS KRAFT

Den stora satsningen på folkbildning och studieförbund fanns på den tiden i Sverige från både politiken och ideella bildningsorganisationer. Folkuniversitetet satsade med mängder av kurser och föreläsningar på Lillhagens studieverk-

FOTO: ANNA MORIN

Caroline Mårtensson och Catrine Ryberg kollar in konsten.

FOTO: ANNA MORIN

»VILL DU LÄRA DIG?»

Caroline Mårtensson från stadsmuseet berättar att många konstnärer tog extra-jobb som mentalvårdare på Lillhagen, vilket blev ytterligare en koppling mellan vården och konsten. Eva White hade höga krav på dem som anställdes som ledare. De skulle ha lätt att arbeta med människor och samtidigt vara hantverks-skickliga konstnärer.

– De fick heller inte säga till folk att nu ska du lära dig att dreja. Utan det var alltid så här: »Vad vill du göra? Vad vill du?» och sen visade de: »Så här kan man göra. Vill du lära dig?» Det var individen som bestämde vad den skulle göra. Man ser tydligt att deltagarna utvecklade sina helt personliga spår. Det är konst som är skapad vid sidan av konstetablissemang-et, säger Caroline.

KULVERTMÅLNINGAR

Sjukhusets kulvertmålningar är avfoto-graferade och uppsatta på två väggar så vi besökare kan gå och uppleva dem i en liknande gång på museet.

Många har kommit och sett utställ-ningen. Allt från före detta patienter, anhöriga, personal i studieverksamheten och från mentalsjukhuset. För äldre som levde när uttrycket »Är du från Lillhagen?» var en förolämpning kan all den spännande konsten ge perspektiv på människorna som vistades där under kort eller lång tid.

ANNA MORIN

FAKTA:
LILLHAGEN I FÄRG

- En utställning hos Göteborgs stadsmuseum som visades 2025 och 2026, med avslutning i april.
- Idén till utställningen kom från kulturjournalist Hanna Jedvik som också intervjuat studie-verksamhetens ledare Eva White för Sveriges radio.
- Den gjordes i samverkan med Medicinhistoriska museet.

► samhet. Tron på bildningens kraft var stark, och blev det även inom mental-vården.

Catrine Ryberg är ordförande i RSMH Mölndal. På 1980-talet vistades Catrine en tid på Sankt Jörgens sjukhus. Det låg liksom Lillhagen på Hisingen, men tog emot människor från just Mölndal och skärgårdsöarna.

– Det var mycket konst på Sankt Jör-gens också. Konst är bra för att det både är roligt och kan fungera som terapi, säger Catrine.

Hon tycker det är bra att stadsmuseet producerat utställningen om Lillhagen-målarna. Catrine skulle gärna se en liknande satsning idag på fri folkbildning och konst.

– Politiker borde komma hit och titta! Jag märker ju att det skurits ned på sådant här, säger Catrine Ryberg.

Den stora studieverksamheten gjordes även möjlig genom att Lillhagen som psykiatrisk institution fick dispens från folkbildningens hårda krav på att redo-visa deltagarna. Det räckte att man satte initialerna på kursdeltagarna i sina listor. Den som ville kunde delta, vara anonym och ändå vara underlag till de ekonomis-

ka bidragen till kurserna – pengar som gick till pedagoger, konstnärer, resor och material.

PLATSEN LILLHAGEN

Caroline Mårtensson visar en modell som stadsmuseet har lånat in för att visa hur området såg ut. Det är ett landskap med träd och grönska och flera längor med hus.

– Vi tyckte ändå att man behöver pre-sentera platsen för alla besökare. Många i Göteborg vet exakt vad Lillhagen är, men det kom en yngre generation nu som inte alls känner till det, berättar Caroline Mårtensson.

På väggen finns en tidslinje som sträcker sig över hundra år, från 1900 till 2000. Hospitalens tid, mentalsjukhusens upp-gång och fall samt psykiatrireformen var perioder som gällde för hela Sverige.

Konsten på utställningen »Lillhagen i färg» har Revansch skrivit om tidigare, och det tål att upprepas att det är en bredd i produktionen. Skulptur, akvarell, kollage, olja, pastell, tryck och blandtek-nik finns med. Och det är stora volymer. Som exempel har runt 6 000 teckningar bevarats, och till utställningen har man behövt göra ett urval.

LÄSARDIKTER:

14 otidliga vårtecken
(på att demensen satt in tidigt)

- (-1) En nollning av antalet påskkärringar på påsken ger en tillökning i förra årets balansräkning till förra deklarationsårets fjärde kvartal, med ett återbäringsöverskott av busigt godis (BU!) Påsken försvann.
- (1) Torsken går på torra land
- (2) Storken kommer med göken
- (3) Äggpriserna välter trots hönsöverskottet
- (4) Psykisk ohälsa drabbar även folk i Jemen
- (5) Två dromedarer med tre pucklar 4:r påsk
- (6) Prästen predikar av pinad skam på påsken översatt profet på påle
- (7) Kvasten kastar: man ur huse. Allt ska kastas ut för att sen under året fyllas på på nytt
- (8) När kocken gör Jansons med bambuskott i pann-don knakar det i tankeburken
- (en extra) Överkock kock kastar fina ägg på rå byråkrati, men deklarerade snart att det var rötägg
- (9) Papegojan Hesa-Fredrik gapar stort efter en förlur efter vinterns dvala
- (10) Doften av metangas från tundran snuvas det på, i tidig vårsols-stekning
- (11) Så när som på fyra år, varje år, kläcks det idéer som på tåg, i studentlyor och kommittéer för att sedan spricka ut som häcklingar och gäcklingar i gökens näste (samhället)
- (12) Tolv episteltexter kräver en trettonde syndig bock i protokollet för att naglas fast i historien med ett kryss
- (13) På havets rev fiskas och benas sen laxens revben på Blåkullas strand
- EPILOG/EFTERORD: Det koms på en sak till därför att rösterna aldrig ger upp
- (14) Med nyuppväckt smidigt munläder striglar smeden (med smidda onda planer) stridslystna ädla silvertunga klingande klingor, understödd av spirande gräsfrörötter av bultande växtkraft.

Samarbete av Jesper Andersson och Genny Hansson

Min uppfattning av nuet bland miljontals.
Livet ler när sången höjs.
Det är så ljuvligt att det rann.
Det är så lättsamt att barnsligt försvann.
Det är så fantastiskt att livet fram.
Lugn och ro. Ty det stillsamma närmar sig i andakt.
Det är karneval och stämningen god
på stationen också på bussar och tåg.
Det fanns inget att viska. Den ömsesidiga respekten fanns
ändå men bara vi och vi var några. Allt annat var spöken.
På väldigt gott. Inte ens hen som var mest orolig blev värre.
Tvärtom. Gemenskap och glädje inga tankar om andras.
Tanken tog slut. Tittut sade Rut ...

Kristian Nilsson

Du kan
träffa
henne

Du kan träffa henne
sent om kvällen
på en sunkig krog
där sitter hon och snackar
mest för sig själv

Men jag minns
när hundarna jagade oss

och batongslagen haglade
när alla andra backade

och hon ledde mig bort
från tårgasen

och jag minns
hur hon stod kvar
när ingen annan
vågade slåss

Och jag minns vinsterna
flipparna och fylleslagen
hur vi firade nederlagen
med skit som ledde
till nya åtal

och när du nu skrattar
åt hennes diagnoser
åt hennes fyllesnack

kan du tänka på
att hon är den bästa kamrat
du aldrig har haft

Henrik Johansson

Vill du medverka med en text i
Revansch? Mejla redaktionen på
revansch@rsmh.se eller posta till:
Revansch, RSMH,
Bellmansgatan 30, 3 trappor,
118 47 Stockholm.

ÖPPET HUS SAMLADE MÅNGA HOS RSMH FALKÖPING

Efter flera politiska turer har RSMH Falköping skrivit ett nytt samarbetsavtal med kommunen. Det möjliggör personal på deltid och att föreningen har kvar sin lokal. I april firade man med ett öppet hus som samlade över 70 personer.

Varmkorv serverades på löpande band, och kaffe- och bryggaren puttrade konstant när RSMH Falköping bjöd in till öppet hus. Det nya avtalet mellan Falköpings kommun och RSMH:s lokal-förening klubbades den 1 december 2025. Nu firade föreningen och bjöd in politiker, medlemmar, grannar och media.

Falköpings tidning var på plats och förevigade händelsen. RSMH Falköping räknade till strax över 70 besökare under de tre timmar som dörren stod öppen.

PERSONALEN ÄR TILLBAKA

Dagen till ära lös vårsolen. Medlemmen Dan Simfors satte sig utanför lokalen och hälsade vänligt på människorna som strömmade in och ut. »Hej där, nu ses vi igen, vad underbart.»

RSMH Falköping förlorade sitt avtal, och därmed sitt ekonomiska stöd, från kommunen under ett års tid.

Medlemmarna berättar att de har sak-

Glada miner på öppet hus. På bilden syns medlemmar, politiker och besökare från RSMH:s förbundskansli.

FOTO: ANNA MORIN

nat sin personal Linda Dittmer som nu är återanställd. På RSMH stöttar hon både människor och förening. Under tiden har Linda arbetat åt kommunen med personlig assistans.

Hur känns det att vara tillbaka?

– Först vågade vi knappt tro det. Men

nu engagerar sig alla igen, och medlemmarna tar som vanligt mycket ansvar, säger Linda Dittmer och fortsätter:

– Vi har också blivit mer kända på kuppen.

De politiska turerna kring IOP-avtalet har uppmärksamats i media. Det har varit en följetong i såväl medlemstid-

ningen Revansch som i Sveriges radio P4 Skaraborg och Falköpings Tidning. IOP står för idéburet-offentligt-partnerskap. Det var efter att Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna engagerade sig för att återuppta avtalet som det blev en förändring, men det tog sin tid.

»MÖTESPLATSEN ÄR VIKTIG«

Till öppet hus kom oppositionsrådet Johanna Svensson (S), och hon berömde föreningen.

– Vi vet hur viktig mötesplatsen är. Det blev ett misstag och då får man rätta till det. Jag tänker att om vi satsar på det förebyggande så blir det bättre både för individen och samhällsekonomin, säger Johanna Svensson.

Hon nämner att kommunen samarbetar med fler föreningar i Falköping, och att hon anser att det är viktigt att föreningslivet känner att de kan vända sig till sina företrädare, politikerna.

I soffan på RSMH Falköping sitter Angelika Hagman och Andreas Elander. Angelika är medlem och Andreas hennes pojkvän.

– Vi har kämpat för att ha öppet igen, och det är kul att vi är tillbaka. Det känns extra bra att Andreas kom på besök idag, säger Angelika.

Hon brukar följa med på utflykter med

föreningen. Under vanliga dagar har hon en viktig uppgift som är att räkna och föra statistik över antalet besökare.

I och med att personalen är tillbaka så kan mötestiderna vara mer generösa än när allt sköttes med ideella krafter.

»ALLA ÄR VÄLKOMNA«

En annan medlem som ofta är på plats är Agne Borneskär. Han trivs med umgänget och brukar bland annat spela biljard och spela gitarr.

– Det har inte varit så lätt när det var stängt. Jag har gått till andra ställen. Det jag gillar här, är att det känns mänskligt. Alla är välkomna vilket känns bra, säger Agne.

Agneta Johansson bor i närheten.

Öppet hus gjorde att hon besöker RSMH Falköping för första gången.

Annars är hon engagerad i Riksbyggens styrelse lokalt och är volontär på träffpunkten Hjorten som har målgruppen äldre. Riksbyggen är hyresvärd åt RSMH Falköping.

– Jag har bara tittat in lite förut, det är jättebra med öppet hus så jag får se lokalerna, säger Agneta.

Hon blir visad de olika delarna och kikar nyfiket på fotografierna som sitter uppsatta på olika ställen.

ANNA MORIN

GOD MAN OCH REVANSCH - VART SKICKAS TIDNINGEN?

Har du god man och undrar hur det fungerar med medlemstidningen? Kommer den hem till dig? Eller din gode man?

I RSMH:s nya medlemssystem kan adressuppgifter ibland behöva justeras. Du eller din gode man kan mejla oss på rsmh@rsmh.se och berätta hur du vill ha det, så ordnar vi det enligt dina önskemål.

ANDRA GÅNGEN FÖR SVERIGES STÖRSTA FIKA

Den 22 maj deltog över 40 RSMH-föreningar runt om i landet när RSMH bjöd in till Sveriges största fika mot ensamhet. Över hela landet öppnades dörrarna för gemenskap, samtal och att mötas kring en kopp kaffe. Tack till alla som deltog och bidrog till ett samhälle där ingen behöver vara ensam! Läs mer i sociala medier och på hemsidorna: rsmh.se och tidningenrevansch.se

Pedagogisk lunch i Malmö

RSMH Malmö serverar lunch varje vardag med mat från Matmissionen. Under våren kom förbundsordförande Kristina Båth Sägänger till RSMH Mittpunkten Malmö för att delta i gemenskapen och äta en pedagogisk lunch.

Varje veckodag har Mittpunkten en aktivitet som kallas för pedagogisk lunch. Den som vill delta beställer en lunch för 30 kronor och så äter medlemmarna den tillsammans i föreningslokalen. Utöver mat i magen är syftet är att motverka ofrivillig ensamhet. Luncherna hämtas från Matmissionen.

När förbundsordförande var på plats var det kroppkakor med skirat smör på menyn. Efteråt bjöds det på kaffe med en tårbit och ett samtal med flera engagerade medlemmar från Malmö.

Glada RSMH:are från Malmö, och förbundets ordförande längst till höger.

FOTO: RSMH MALMÖ/REVANSCH

NICKLAS MÅRTENSSON,
ORDFÖRANDE FUNKTIONSRÄTT SVERIGE:

SVERIGE TAR INTE FUNKTIONSRÄTTEN PÅ ALLVAR

När regeringen tillträdde 2022 betonade statsministern att funktionsrättsperspektivet skulle integreras i fler politik- och samhällsområden och att skyddet mot diskriminering behövde stärkas. I dag ser vi i stället en utveckling som går åt fel håll – både när det gäller rättigheter och diskriminering.

Rapporter från myndigheter, forskare och civilsamhälle visar samstämmigt att ojämlikheten för personer med funktionsnedsättning är omfattande. En fjärdedel av personer med funktionsnedsättning lever på gränsen till fattigdom. Många halkar efter ekonomiskt när stöd inom socialförsäkringen inte räknas upp i takt med inflationen. Samtidigt bidrar ett allt mer segregeringssystem och ett sysselsättningsgap på över 30 procent till ökade klyftor. Personer med funktionsnedsättning har också betydligt sämre hälsa och kortare livslängd jämfört med befolkningen i stort.

När FN 2024 granskade hur Sverige lever upp till funktionsrättskonventionen konstaterades en tillbakagång på flera rättighetsområden. Regeringen fick ta emot 85 rekommendationer om åtgärder som behöver vidtas. Bland annat pekar FN på att enskilda i många fall saknar möjlighet att överklaga beslut och därmed utkräva sina rättigheter. De stora skillnaderna mellan kommuner och regioner är en annan allvarlig brist.

FOTO: LINNEA BENGTSSON

När Myndigheten för delaktighet före jul presenterade sitt förslag till handlingsplan för funktionshinderspolitiken 2026-2031, stod det klart att man inte lyssnat in de förslag som lämnats från funktionsrättsrörelsen.

Myndigheten föreslår satsningar på ökad kunskap, nya rapporter, stödmaterial och uppföljningar. Men vägledning och goda exempel kommer inte att vända en utveckling som drivs av strukturella brister i lagstiftning, styrning och ansvar. Ett grundläggande problem är att Sverige saknar en mekanism för systematisk genomförande av konventionen, där staten tar ansvar för helheten i samverkan med funktionsrättsrörelsen.

Nu krävs en reformagenda – framtagen tillsammans med funktionsrättsrörelsen – som

»Vägledning och goda exempel kommer inte att vända en utveckling som drivs av strukturella brister i lagstiftning, styrning och ansvar.«

innebär att lagar och föreskrifter ses över i linje med FN:s rekommendationer. Som en del av reformagendan uppmanar vi regeringen att:

- ta initiativ till en statlig utredning med uppdrag att se över lagstiftningen och förutsättningarna för att stärka funktionsrättskonventionens ställning i svensk rätt. Norge införlivar funktionsrättskonventionen i sin Menneskerettslov, vilket ger konventionen företräde framför annan nationell lagstiftning och stärker rättigheternas genomslag.
- ta fram en modell för systematisk uppföljning av FN:s rekommendationer och tydliggöra vilka politiska åtgärder som krävs för att uppnå det funktionshinderspolitiska målet under perioden 2026–2031. Det här arbetet behöver bedrivas i samverkan med funktionsrättsrörelsen.
- ge länsstyrelserna i uppdrag att utveckla en nationell övervakningsmekanism som säkerställer likvärdig tillämpning av funktionsrättskonventionen i hela landet.

Att vända utvecklingen är ett ansvar som vilar på regeringen – och på alla partier som vill styra Sverige efter valet. En fortsatt tillbakagång kan inte vara acceptabel för något parti som säger sig värna mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

Debattartikeln är tidigare publicerad i Altinget 2026-02-18.

INSÄNDARE:

Det är aldrig för sent att söka hjälp

Många barn som utsätts för incest berättar aldrig. De tystas av rädsla, lojalitet, hot eller av en familjekultur där man inte pratar om det som sker inom familjen. För vissa bryts tystnaden först i vuxen ålder. För andra, aldrig.

Att bära dessa erfarenheter utan stöd kan få livslånga konsekvenser. Många utvecklar komplex PTSD, depression, ångest eller ätstörningar. Andra försöker stå ut genom missbruk. För en del leder skam och skuld till självskadebeteende och i värsta fall suicid. Det handlar inte om svaghet, utan om vad som händer när ett barns utsatthet aldrig får rätt hjälp.

Personer som utsatts för incest som barn faller ofta mellan stolarna. Barnahus är inte längre aktuellt, vuxenpsykiatri saknar ofta specialistkunskap om incest och trauma, och beroendevården

missar sambanden. Resultatet blir fel insatser eller inga alls.

Jag var 38 år när jag fick rätt stöd. Jag blev utsatt i mitt eget hem som barn men fick till slut hjälp att ta mig därifrån. Förövaren dömdes, men det långsiktiga stöd som hade behövts för att bearbeta traumat uteblev. Utifrån mina erfarenheter grundade jag nextME, för att minska ensamheten och skapa en trygg plats för samtal, stöd och gemenskap. nextME kan inte ersätta vården, men är ett steg mot förståelse och ett bättre liv.

Samtidigt måste vården, och alla professionella som möter barn, bli bättre på att se, lyssna och agera. Att barn fortfarande tystas är ett svek.

Det är aldrig för sent att berätta sin historia.

Lena Morin Nilsén, grundare och generalsekreterare nextME

Tvångsåtgärder fick mig att tappa livslusten

Jag har skrivit en text tillägnad mig själv och dig som varit utsatt för tvångsåtgärder. I mitt fall har det varit tvångsmedicinering, ofta genom fasthållning, och som enligt mig varit helt onödiga och som skulle ha kunnat undvikas genom dialog om jag som patient fått vara delaktig.

När jag vaknade upp efter min första tvångsmedicinering hade jag svårt att prata. Efter den åtgärden lydde jag och gjorde som vårdpersonalen sa. De var för många och jag varken klarade eller orkade stå

upp för mig själv utan underkastade mig. Det var inget medvetet val utan handlade om att överleva. Jag lät mig så småningom övertygas att det var fel på mitt sätt att tänka och hur min egen kropp reagerar. Innerst inne vet jag att så inte är fallet.

Linda Andersson, medlem i RSMH

Läs hela texten på www.tidningenrevansch.se under fliken Åsikter där vi samlar debatt, insändare, ledare, krönikor och essäer.

Har du något på hjärtat? Skriv en insändare (max 700 tecken) eller debattartikel (max 2 500 tecken) i Revansch! Under insändare har vi också plats för dikter och friare funderingar. Skicka till revansch@rsmh.se eller Revansch, RSMH, Bellmansgatan 30, 3 tr, 118 47 Stockholm.

Tillsammans är vi starkare

FOTO: MINICA KRAFT

Kryssa med Revansch!

KORSORD: TAGE OLSIN

FOTO: JULIA ZERNELL

NAMN:

GATA:

POSTADDRESS:

REVANSCH

Bellmansgatan 30, 3 trappor, 118 47 Stockholm

KOMMANDE KVARTAL

19 JUNI

Midsommarafton

22-26 JUNI

Politikerveckan i Almedalen

13 JUNI-2 AUGUSTI

Malmö Sommarscen

Sommarscen finns i hela Malmö med gratis konserter,
dans, film och teater.

JUNI-AUGUSTI

Parkteatern i Stockholm

Gratis konserter, cirkus, dans och teater på utomhusscener,
i parker och på torg runt om i Stockholm.

13-19 JULI

Kalix Sommarkalas

Alla barnshower samt livemusiken på stora scenen är gratis.

27-30 AUGUSTI

Göteborgskalaset

Uppträdande av folkära artister, dans, cirkus och prova-på-aktiviteter.
Allt på festivalen är gratis att ta del av, förutom mat och dryck.

4-6 SEPTEMBER

Skördefest södra Dalarna

Skördefest i Avesta, Hedemora och Sätters kommuner.
Möt dem som skapar din mat och se årets potatistavla
av Karl Kruse (RSMH Säter).

13 SEPTEMBER

**Valdagen för riksdagsvalet
och region- och kommunvalen**

Bra att veta: Det går bra att förtidsrösta från och med
den 26 augusti till och med valdagen den 13 september.
Du kan rösta var du vill i hela landet.

28 SEPTEMBER

NYTT NUMMER AV REVANSCH!

LÄS OCKSÅ:
***www.tidningen
revansch.se***
OCH FÖLJ OSS I
SOCIALA MEDIER!